



Sámi allaskuvla
Sámi University College

FÁGAPLÁNA

Pedagogihkka ja oahppimáhttu

60 oahppočuoggá

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 5.-10

Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra dohkkehan 15.08.12, áššis DOS 69/12.

Rievdadusat dohkkehuvvon 30.9.13 mearrádusnotáhtta bokte. 21.8.14.

Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra dohkkehan odastemiid 05.09.2014, áššis 57/14

OASSI I: PEDAGOGIHKKA JA OAHPPIMÁHTTU FÁGAPLÁNA

1. Fága namma

Sámegillii:	Pedagogihkka ja oahppimáhttu sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpus 5.-10. luohkáide
Dárogillii:	Pedagogikk og elevkunnskap i samisk grunnskolelærerutdanning 5.-10.
Suomagillii:	Pedagogiikka ja oppilaantuntemus, saamelainen opettajankoulutus 5.-10. luokat
Engelsgillii:	The Subject of Pedagogy and pupil knowledge in Sámi Secondary school Teacher Education

2. Oppalaš diedut fága birra

Fágakoda	POM 5-10
Galle čuoggá	60 oahppočuoggá
Oahpu lágideapmi	Pedagogihkka ja oahppimáhttu oahpahuvo guđa (6) lohkanbaji badjel. Oahppu juhkkovuođo njealji (4) oasseovttadahkii. Juohke oasseovttadat vástida 15 oahppočuoggá. Lea sierra eksámen juohke oasseovttadagas. Oahpahuvo lágiduvvo dábálaččat oahppobáikkis Sámi allaskuvllas, muhto sáhtta maidái, jus nu mearriduvvo, fálluvvot neahttaoahppun. Hárjehallanverddeásahusat (hárjehallanskuvllat) leat guovddaš ovttasbargoguoimmit ja oahppanarenat. Neahttagulahallanreaidu geavahuvo earret eará diehtajuohkimii, bagadallamii, fágabargguid juogadeapmái ja sisabuktimiidda.

Pedagogihkka ja oahppimáhttu 4 oasseovttadaga:

POM 103 (15 č)	Oahpaheaddji láchá vuoddu ohppiid oahppamii ja ovdáneapmái
POM 104 (15 č)	Ohppiid fágalaš, sosiálalaš, persovnnalaš oahppan ja ovdáneapmi
POM 203 (15 č)	Oahpaheaddji ámmátrolla ja identitehta ovdáneapmi
POM 202 (15 č)	Bachelorprošeakta, dieđateoriija ja dutkanmetodat

3. Oahppoprográmma gullelašvuhta

POM 5-10 lea oassin 4 jagi Profešuvdnaoahppoprográmmas; Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpus 5.-10. luohkáide.

4. Sisabeassangáibádusat

Dábálaš sisaváldingáibádusat alit oahpahussii gustojit. Sisabeassanvuoddu lea oppalaš lohkangelbbolašvuohta dahje reálagelbbolašvuohta. Ohccis galget leat unnimusat 35 skuvlapoengga ja unnimusat árvosátni 3 dahje vástideaddji dárogielas/suomagielas/ruotagielas, sáme gielas ja matematihkas. Sáme giela máhttu galgá leat vuosttaš dahje nubbingiellan joatkkaskuvllas dahje vástideaddji máhttu nugo sáme giella lohkanbadjeoahppu. Studeanttas lea vejolašvuohta duodaštit iežas sáme giela lohkangelbbolašvuođa sierra sisaváldingeahččaleami bokte. Muđui čujuhit universitehtaid ja allaskuvllaid oktasaš sisaváldinnjuolggadusaide.

5. Oahpahusgiella

Oahpahus lágiduvvo váldeoasis davvisáme giellii.

6. POM 5-10 oppalaš sisdoallu

Sámi allaskuvlla oahpaheaddjioahpus pedagogihka ja oahppimáhtu (POM) fága vuolggasadjin lea sámiid ja eamiálbmogiid diehtu ja máhttu bajásgeassimis ja bajásšaddandiliin. Fága guovddážiis lea, mo oahpahus sáhtá nannet ohppiid fágalaš, sosiálalaš ja persovnnalaš oahppama ja ovdánahttima. Sisdoallun lea bajásgeassin ja birgen, oahppan oahppama birra, oahppoplánateoriiat ja didaktihkka, oahpahusplánen, identitehtahuksen kultuvrralaš ja luondubiraslaš mánggabealatvuodas. Fága gokčá sisdoalu ja bargomálliid vuoddooahpahas ja galgá ráhkkanahhtit oahpaheaddji jođihit oahppanproseassaid buot ohppiid várás. Báikkálaš servodagat ja kultuvrralaš mánggabealatvuodát fátmastit maidai variašuvnnaid sámi servodagas.

Oahpaheaddjioahpu fágaoahput ja hárjehallanbáikkiit ovttaš studeanttaiguin analyserejit teoriiid, vásáhusaid ja ipmárdusaid fágaid ja oahppanarenaid rastá laktojuvnon sámi luonddu-, giella- ja kulturipmárdusaide. Sámi oahpaheaddjigelbbolašvuohta searvidahtá ohppiid, geain leat iešguđetlágan etnalaš, kultuvrralaš, sosiálalaš, sohka beali ja giellalaš duogážat.

Eamiálmotdidaktihkas ja dieđalaš kritihkalaš lahkonašvugiin lea guovddáš sadi, ja hástalusat, mat gusket gažaldagaide, mo sámi skuvlla sáhtá ovdánahttit ja makkár lea skuvlla servodatrolla Sámis ja stuoraservodagas.

7. Oahppanjoksos

Fágaplána láidehusas leat njealjoasseovttadaga, máhtut, gálggat ja obbalaš gelbbolašvuohta, man siskkobealde huksejuvvo vuoddu mii vurdojuvvo olahuvvon oahpu maŋŋá.

8. Oahpahan- ja oahppanvuogit

Studeanttaid aktiivvalaš doaimmat, searvebarggut ja iešheanalaš oahpu háhkan leat guovddažiis oahppamis. Oahppan joavkkus deattuhuvvo, gos čovdet fágalaš čuoල්maid ja hárjánit iešheanalašvuhtii. Reflekšuvdnaloggat ja bloggat, bagadallamat, ságastallamat ja máhppaárvoštallan geavahuvvojit reaidun šaddat dihtomiellalažžan iežas oahppamis. Fága

iešguđet ovttodagat leat geatnegahtton bargogáibádusat, hárjehallamat ja eksámenat. Bargovuogit leat sihke ovttagaslaš barggut, joavkobarggut, ságastallamat, logaldallamat, seminárat, iehčanassii lohkan ja oahppanteamain lohkan ja reflekteren. Fágaoahpahus huksejuvvo geatnegahtton lohkanmeriide ja lohkanmeriide maid studeanttat ieža válljejit nugo bachelorbarggu ja eará sierra bargguid olis.

9. Gáibádusat beassat eksámenii

Čuovvovaš barggut galget leat čadahuvvon ja dohkkehuvvon fágaovddasvástideaddji bokte ovdal go studeanta beassá loahpalaš eksámenii.

- Dohkkehuvvon barggut sierra bargogáibádusat ektui njealji (4) iešguđet oasseovttadagas.
- Dohkkehuvvon oasseeksámenat njealji (4) iešguđet oasseovttadagas
- Hárjehallanáigodagat, hárjehallanbarggut, ráhkkaneamit ja raporteremat galget leat čadahuvvon, dohkkehuvvon ja duodaštuvvon.

Dohkálašvuodaárvoštallan gullá oassin sihke fágaoahpahussii, eksámeniid ceavzimii ja hárjehallamii.

Profesuvdnamáhppa

Profesuvdnamáhppa bokte studeanta ádde oktavuoda iešguđege bargovuogi ektui ja čájeha proseassa ja iežas ovdáneami. Profesuvdnamáhppa gálgá čájehit studeanta fágalaš, persovnnalaš ja profesuvdnalaš ovdáneami. Profesuvdnamáhppas dokumentere studeanta čadahuvvon doaimmaid ja su oahppama. Profesuvdnamáhppa pedagogalaš oassi čájeha ja duodašta studeantta ovdáneami ámmátolmmožin ja su iežas bálgá oahpaheaddjiámmáhii POM 5-10 oahpu oppalaš oahppanjoksosiid ektui. Profesuvdnamáhppa čuovvu studeantta olles oahppoáiggi. Dasa gálgá studeanta bidjat oahppobargguid ja daid bokte čájehit man láhkai lea olahan oppalaš oahppanjoksosiid. Profesuvdnamáhppa pedagogalaš oassi lea vuodđun árvoštallamii ja loahpalaš eksámenii.

10. Eksámen

Oasseeksámenat ja loahpalaš eksámen

Njealji (4) oasseovttadagas čadahuvvojit **4 oasseeksámena** iešguđet hámis.

Loahpalaš eksámen lea oktagaslaš, 30 minuhta *njálmmálaš ovdanbuktin* gos studeanta ovdanbuktá ja čilge bargguid iežas **profesuvdnamáhppa**/ ámmátgirjji pedagogalaš oasis ja lohkanmeari vuodul. Dasa lassin lea 15 minuhta fágalaš *ságastallan ovdanbuktima* harrái ja 15 minuhtta *gázadeapmi* lohkanmeari vuodul.

Árvosánit addojit ECTS vuogádaga mielde A-F, mas A lea buoremus árvosátni, E lea vuolimus ceavzinárvosátni ja F mearkkaša ahte ii leat ceavzán. Muđui čujuhuvvo Sámi allaskuvlla loahpalaš árvoštallan ja eksámen njuolggadusaide.

Iešguđetlágan eksámenoasáza deaddu:	
Eksámenvuohki	Eksámena árvoštallama deaddu loahpalaš árvosánis
Oasseovttadagaid árvosánit oktiibuot:	50 %
Profesuvdnamáhppa ovdanbuktin,	40 %

čilgen ja sagastallan (30+15 min).	
Gažadeapmi lohkanmeari vuodul (15 min).	10 %

11. Lea go privatistan vejolaš váldit dán fága?

Studeanta ii sahte privatistan váldit POM 5-10 eksámena dehe oasseovttadagaid oasseeksámeneid. Oahpu oahppanjoksosiid ja bargogáibádusaid olaheapmi eaktuda studeantta oassálastima ohppui. Muđui čujuhuvvu U/A láchkii pg.3-8(2).

12. Kvalitehtasihkkarastin

Studeantadásis árvvoštallojuvvo oahppu evaluerenčoahkkimis dehe árvvoštallanskovi bokte. Ásahusdásis árvvoštallojuvvo oahppu fágareportta, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja studeanttaid árvvoštallamiid vuodul. Muđui čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii.

13. Lohkanmearri

Lohkanmearri láidesta studeanttaid oahpásmuvvat sámi ja eamiálbmogiid dutkan- ja ovdánahttinbargguide, áigeguovdilis guorahallamiidda ja fágačállosiidda, ja sámi árbevirolaš dieđuide. Váimmuslohkanmearri lea sámegillii dalle go lea olahanmutter ja muđui skandinávagielaide ja sáhtta maid dá leat engelasgillii.

Oasseovttadagaid oahppanjoksosot leat muđui nu čielgasat ahte studeanttat iešheanaláččat sáhttet háhkat heivvolaš lohkanmeari. Maiddái njálmmálaš gáldut (omd. eallilan olbmot) leat ávkkálaččat dieđuid háhkamis.

Oppalaš lohkanmearri lea sullii 2400 siiddu, ja sullii 600 siiddu juohke oahppoovttadagas. Studeanta ieš beassá válljet muhtin osiid čujuhuvvo sierra lohkanlistui mas lohkanmearri iešguđetlágan oahppoovttadagain boahtá ovdan. Studeanta galgá nuppát ja goalmát jagi válljet lohkanmeari bachelorprošeaktabarggu oktavuodas, ja galgá buktit iežas lohkanmearrelisttu dohkkeheapmái fágalaš ovttasvástideaddjis.

OASSI II: POM 5-10 OASSEOVTTADAGAT

POM 103 – Oahpaheaddji lámhá vuodu ohppiid oahppamii ja ovdáneapmái

15 oahppočuoggá

Sisdoallu

Láidehus pedagogihkkii ja oahpaheaddji bargui

- Pedagogihkka diehtagin
- Sámi pedagogihkka ja álgoálbmotpedagogihkka
- Oahpaheaddjeprofešuvdna ja oahpaheaddjeidentitehta – ámmátetihkka
- Oahppanbiras

Luohkkájodiheapmi

- Luohkkájodiheami prinsihppat
- Oahppanservoš (læringsfelleskap)
- Sámi oahpaheaddji professionalitehta
- Oahppan ja motivašuvdnateorija
- Gulahallan ja ovttasbargu
- Relašuvnnat gaskkal oahpaheaddji ja oahppi
- Oahppi doaibmin

Didaktihkka

- Oahpahusa plánen
- Vuodđodoahpagat: Ulbmil, sisdoallu, bargovuogit ja árvoštallan
-
- Didaktalaš oktavuodaid modealla
- Observašuvdna ja observeren vuogit (Aiccadeapmi)
- Luohkkálatnjadutkan

Oahpahus ja oahppan

- Árbeviroláš máhtu ja diehtu skuvllas
- Oahpahusteorijjat
- Oahppanteorijjat
- Oahpahusmálet ja bargovuogit skuvllas
- Heivehuvvon oahpahusDigitála oahpanresursat heivehuvvon oahpahasas

Oahppoplána, rámmát ja lágat

- Skuvlla lágat ja ásahasat
- Sámedikki oahpahus- ja máhttopolitihka, Sámediggi oahpahusdieđáhus
- Vuodđogálggat ja ulbmilit Máhttoloktemis

Oahppanjoksosat

MÁHTTU

Studeanttas

- lea máhttu skuvlla ja oahpaheaddji ámmáha iešvuodas, historjjás, ovdáneamis ja sajádagas sámi servodagas ja servodagas muđui.
- lea máhttu láhkavuodu birra, nu movt skuvlla ulbmila, árvovuodu, oahppoplánaid ja ohppiid iešguđetlágan vuoigatvuodaid birra.
- lea máhttu oahppoplánabargguin ja skuvllas organisašuvdnan.
- lea máhttu luohkkájođiheamis ja luohkkábirrasis ja máhtta ovdánahttit buriid oktavuodaid ohppiiguin ja ohppiid gaskkas.
- lea máhttu vuodđogálggain vuodđun oahppamii ja ovdáneapmái
- lea máhttu mánggalárgan bargovugiin, oahppanresurssain ja oahppanarenain ja ádde mihttomeriid, sisdoalu, bargovugiid, árvvoštallama ja ovttaskas ohppiid eavttuid oktiigullelašvuoda.
- lea máhttu sámi árbevirolaš máhtus

GÁLGGAT

Studeanta

- lea vuodđoipmárdus pedagogalaš jurdagiid ektui ja movt sáhtta lágidit sámi skuvlla doaimmaid iešguđetlágán vugiid mielde.
- lea vuodđoipmárdus skuvlla organisašuvnna birra ja movt skuvlakultuvra váikkuha oahppanbirrasii ja bargobirrasii.
- lea máhttu lágidit ja jođihit buriid ja hutkás oahppanbirrasiid.
- lea máhttu heivehit oahpahusa iešguđetlágan ohppiid návccaide ja attáldagaide, beroštumiide ja sosiokultuvrralaš duogázii, movttiidahttit oahppanhálu.
- lea diehtu oahppanmihttomeriid ja vuodđogálggaid birra, ja son geavaha iešguđetlágan bargovugiid vai oahppit olahit mihttomeriid.
- lea máhttu árvvoštallat ja duodaštit ohppiid oahppama ja ovdáneami oahpahusa mihttomeriid ektui, rávvat nu ahte ovddida oahppama ja veahkehit ohppiid árvvoštallat iežaset oahppama.
- lea áddejupmi teknologijja- ja mediaovdáneami servodatlaš perspektiivvaid (dorvvolaš geavaheami, persovdnasuodjalusa, jietnadanfriddjavuoda) ja bastá mánáid ja nuoraid veahkehit oazžut reflekterejeaddji oktavuoda digitála arenaide.
- lea máhttu kritihkalaččat reflekeret iežas ja skuvlla geavadiid, lea diehtu oahpaheaddjirolla ja ámmátetihkalaš gažaldagaid ovddideamis.
- lea áddejupmi globála gažaldagaid ja bissovaš ovdáneami birra.
- lea máhttu ávkin atnit sámi oahppanvugiid oahpahas.

OPPALAŠ GELBBOLAŠVUOHTA

Studeanta

- bastá fuobmát iežas oahppan- ja gelbbolašvuodadárbbuid oahpaheaddjiámmáhis.
- bastá nannet sámi, álgoálbmot ja riikkaidgaskasaš áššiid skuvlla barggus.
- bastá ovdánahttit demokratiijaáddejumi, demokrátalaš oassálastima ja bastá kritihkalaččat reflekeret luohkkadásiid dárbbuid.

Gáibádušat beassat eksámenii

Studeanta gálga leat:

- čoavdán addojuvvon didaktihkalaš plánenbarggu ja njálmmálaččat čilgen ja digaštallan iežas čovdosa studeantasemináras dahje čađahan sullasaš barggu.
- čállán essaia mearriduvvon fáttás.
- oasálastán aktiivvalaččat oahpahas (sosiálalaččat, fágalaččat ja olmmošlaččat).

Oasseeksámen

Oasseeksámen lea guovtti beaivásaš ruovttueksámen. Studeanta čállá fágačálus sullii 6-8 siiddu. Oktagaslaš bargu. Bargu árvvoštallojuvvo ECTS vuogádaga mielde.

POM 104 – Ohppiid fágalaš, sosiálalaš, persovnnalaš oahppan ja ovdáneapmi

15 oahppočuoggá

Sisdoallu

Oahppanproseassat

- Oahppi persovnnalaš ja sosiála ovdáneami teorijat
- Oahppanteorijat
- Oahppanstrategijat
- Oahppirelašuvnnat, joavkoproseassat ja vuorrováikkus

Sosialiseren ja kultuvralaš perspektiivat

- Identitehta ja kultuvralaš identitehta ovdáneapmi
- Sosialiseren proseassat
- Sámi oahpi vuoigatvuođat
- Sohkahealli
- Bajasšaddan biras
- Kultuvrralaš diversitehta
- Mediaváikkus mánáide ja nuoraide

Didaktihkka ja árvvoštallan

- Oahpahusa plánen, čađaheapmi ja árvvoštallan
- Didaktalaš oahpahusmállet skuvllas
- Oahppi eavttut ja resurssat oahpahusa plánema vuođđun
- Árvvoštallan

Sáme pedagogihka ja árbevirolaš máhtu ja diehtu skuvllas

- Sámi skuvla historjá
- Vuodđoiesvuođat sáme pedagogalaš jurddašeamis
- Oahppanárenat
- Oahppan
- Árbevirolaš máhtu digitála oahpponeavvuin

Heivehuvvon oahpahus

- Ohppiid vuoigatvuođat ja heivehuvvon oahpahus
- Fátmmasteaddji oahppanbiras
- Ohppiid erenoamáš dárbbut skuvllas
- Earenoamáš pedagogalaš doaimmat ja mállet heiveheapmái skuvllas Árvvoštallan heivehuvvon oahpahas

Oahppanjoksos

MÁHTTU

Studeanttas

- lea máhttu mánáid ja nuoraid bajásšaddanbirrasa, dásseárvvu ja identitehtabarggu birra.
- lea máhttu mánáin, geat leat váttis diliin.
- lea dovdamuš mánáid vuoigatvuođain našunála ja riikkaidgaskasaš perspektiivvain, riikkaidgaskasaš šiehtadusain, álgoálbmotjulggaštusa ja našunála lágain.
- lea máhttu sámi mánáid ja nuoraid bajásšaddandilálašvuođaid hástalusain.
- lea máhttu váldit vuhtii iešguđetgelágan ohppiid ja ohppiid duogážiid oahpahasas.
- lea máhttu movt sáhhtá lámčit fáttmasteaddji oahppanbirrasa ja buori skuvlaárgabeivvi.
- lea máhttu váldit vuhtii sohka-bealrollaid.
- lea máhttu ovttasbarggu ja fierpmádathuksen bajásšaddanáhusaid gaskkas, ja ovttasbargu áhusaiguin mat dahkamušas ohppiiguin (omd. BUP, PPR).
- lea máhttu ohppiid lohkan- ja čállinoahpu birra.
- lea máhttu lágaid, mearrádusain ja soahpamušain mat gusket sámi oahpahussii ja ohppiide.

GÁLGGAT

Studeanta

- máhhtá heivehit oahpahasu guovtte- dahje mánggagielalaš geahččanvugiin.
- máhhtá bagadallat ohppiid ja bargoskihpariid.

OPPALAŠ GELBBOLAŠVUOHTA

Studeanta

- bastá nannet riikkaidgaskasaš ja mánggakultuvrralaš áššiid skuvlla barggus ja bastá oaččuhit áddejumi sámiid álgoálbmotstáhtusa hárrái.
- bastá doarjut sámi mánáid ja nuoraid ovdáneami ja identitehtahuksema
- bastá ovdánahttit demokratiijaáddejumi, demokrátalaš oassálastima ja bastá kritihkalaččat reflekeret luohkkadásiid dárbbuid sierra
- oččoda gelbbolašvuohta dan birra, mo skuvlla doaimmat sáhhtet váikkuhit sámi servodahkii ja nuppe gežiid maiddai.
- oččoda gelbbolašvuohta oahppama láidesteamis, ja luohkká- ja joavkojođiheamis.
- oččoda gelbbolašvuohta dan birra mo oahpaheaddji sáhhtá dustet earenoamáš pedagogalaš dárbbuid mánáin ja nuorain.

Gáibádusat beassat eksámenii

Oahpus gálgá studeanta leat čađahan:

- čoavdán addojuvvon bargguid ja njálmmálaččat čilgen ja digaštallan iežas čovdosiid studeantasemináras dahje čađahan sullásaš barggu.
- dohkkehuvvon prošeaktabarggu okto dahje unnit jovkkožis dahje sullasaš barggu. Oassái bargui galgá válljet vuogas ja heivvolaš lohkanmeari ja ovdanbuktit dan.
- Oassálastán aktiivvalaččat oahpahasas (sosiálalaččat, fágalaččat ja olmmošlaččat).

Oasseksámen

30 minuhtasaš njálmmálaš eksámen prošeaktabarggu ja lohkanmeari vuodul. Oasseksámen árvvoštallojuvvo ECTS vuogádaga mielde.

Sisdoallu

Oahpaheaddji professionalitehta

- Oahpaheaddji profešuvnidentitehta, áššedovdámuš, persovnnalaš nanusvuodát ja - oahppanulbmilat
- Oahpaheaddji ámmátetihkka, ehtalaš norbmat
- Oahpaheaddji ovttasvástádusat skuvllas ja servodagas
- Kritihkalaš refleksuvdna (omd. Etnosentrisma, rasisma, toleránsa, nubbi)
- Pedagogalaš jurddašeapmi

Álgoálbmogiid pedagogalaš jurddašeapmi

- Kritihkalaš pedagogihka
- Álgoálbmogiid sosialiserenarenat ja oahpahušvuogádagat
- Álgoálbmot pedagogihka formála ásahusain
- Álgoálbmot máná olmmošvuoigatvuodát
- Álgoálbmot pedagogihka riikkaidgaskasaš dásis (WINHEC, ja eará álgoálbmogiid guovddáš pedagogalaš ovttasbargu)

Skuvla organisašuvdnan

- Skuvlla hástalusat ja vejolašvuodát mánngakultuvrralaš servodagas
- Sámi skuvla globála eamiálbmot perspektiivvas
- Ovttasbargu ruovttuin ja eará ásahusaiguin (PPT, SEAD, SANKS, mánáidsuodjalus, skuvlla dearvvašvuodabálvalus, boles jna.)

Sámi skuvla fáttmasteaddji servvožin

- Sosiála, gielalaš, kultuvrralaš ja oskkoldatlaš mánngabealatvuohta
- Konflikttaid ja givssideami gieđahallan skuvllas
- Ovttasbargu báikkálaš bargo-, kultuvra- ja servodateallimiin
- Iešguđet oahppanarenat vuodđogálggaid ovddideami dáfus

Oahppanjoksoat

MÁHTTU

Studeanttas

- lea máhttu áddet man mávssolaš ja eaktudahtti buorre gulahallan lea.
- lea áddejupmi maid mearkkaša buorre ovttasbargu skuvlla ja ruovttuid gaskkas.
- lea máhttu sámi, našunála ja riikkaidgaskasaš dutkan- ja ovddidanbargguin mat gusket oahpaheaddjeámmáhii.

GÁLGGAT Studeanta

- máhtta kritihkalaččat reflekeret iežas ja skuvlla geavadiid go ovdánahtta oahpaheaddjirolla ja ámmátetihkalaš gažaldagaid.
- máhtta ovttrasáđiid váhnenovddasteddjiiguin ja fágalaš ásahusaiguin gávnnaht ja fuobmát ohppiid dárbbuid, vai dárbbalaš doaibmabijut álggahuvvojit.
- máhtta lágidit dili mii ovddida fidnoálggahangealbbu (entreprenørskap) ja máhtta searvvahit oahpaheapmái báikkálaš bargo-, kultuvra- ja servodateallima, árbediehtoguddiid ja resursaolbmuid.
- máhtta heivehit oahpahusa guovtte- dahje mánggagielalaš geahččanvuogiin.

OPPALAŠ GELBBOLAŠVUOHTA Studeanta

- bastá oáččuhit ámmátlaš oahpaheaddjisearvevuoda nu, ahte ovdánahtta buori geavada ja ámmátetihkalaš vuodđudusa.
- bastá oáččuhit ámmátlaš searvevuoda sámi oahpaheddjiid gaskii dainna ulbmiliin ahte ovdánahttit buori geavada ja ámmátetihkalaš vuodđudusa maiddái riikarájiid rastá.
- bastá nannet riikkaidgaskasaš ja mánggakultuvrralaš áššiid skuvlla barggus ja bastá oáččuhit áddejumi sámiid álgoálbmotstáhtusa hárrái.
- lea háhkan nuppástuhttin- ja ovddidangelbbolašvuoda, mainna bastá dustet skuvlla boahhtevuodas.
- oázžu gelbbolašvuoda oahpponeavvu ráhkadeamis.

Gáibádušat beassat oasseeksámenii

Studeanta galgá leat:

- ráhkadan oahpponeavvu mii ovdánahtta eamiálbmogiid dieđu ja máhtu. Vejolašvuodaid mielde oahpponeavvu maiddái čadahunvo hárbhallamis ja nu geahččaluvvo skuvlla árgabeaivvis.
- oassálastán ja bidjan ovdan iežas oahpponeavvu ja reflekšuvnnaid studeantasemináras ja kommenteren earáid oahpponeavvobarggu fágalaččat.
- dievasmáhtán ja ožžon dohkkehuvvot eará addojuvvon fágabargguid
- oassálastán aktiivvalaččat sihke neahttaoahpahasas (bargguin maid oahpaheaddji juohká), bagadallamis ja oahpahasas deaivvademiin (sosiálalaččat, fágalaččat ja olmmošlaččat),

Oasseeksámen

Studeantta čállá 5-6 siidosas fágačállosa mas studeanta čilge, ákkastallá ja reflektere iežas didaktihkalaš válljemiid oahppanresursa ja movt lea váldán vuhtii eamiálbmot pedagogalaš jurddašeami. 5 beaivvi ruovttueksámen.

POM 202 - Bachelorprošeakta, dieđateoriija ja dutkanmetodat

15 oahppočuoggá

Sisdoallu

Bachelor-prošeakta, dieđateoriija ja dutkanmetodat

Goalmát jagi čadahuvvo ovttaskas bachelorbargu. Bachelorbargu lea dutkanbargu, mas galgá čatnat oktii fágateoriijaid ja praktihkalaš vásáhusaid. Sámi skuvladutkama, sámi dutkama ja álgoálbmotdutkama guovddaš bealit ja dutkama prinsihpat ja metodat lea guovddáži.

Bachelorbargu vuodđuduvvo oahpaheaddji praksisii. Studeanttat vudjot kritihkalaččat ja fágalaččat sámi oahppo- ja skuvlaáššiide, ja oidnet ovdánahttindárbbuid. Studeanttat vudjot akademalaš čállimii ja dutkanetihkalaš beliide. Oktavuolta oahpahusa ja dutkama gaskkas huksejuvvo.

Lea vejolaš čatnat bachelorprošeavtta oassin Sámi allaskuvlla dutkan- ja ovdánahttindoaimmaide.

Bachelorbarggus

- čohkke empiriija
- analysere teoriijaid
- bidjá oktii ja gaskkusta empiriija ja teoriija
- árvvoštallá kritihkalaččat ja digaštallá empiriija ja teoriija, iežas ja earáid
- ovdánahte refleksuvdna- ja gaskkustandáiddu
- ovdánahte fágateavsttaid čállingelbbolašvuoda

Oahppanjoksosat

MÁHTTU

Studeanttas

- lea vuodđoipmárdus dieđateorehtalaš dieđu birra, ja seammás huksejuvvo vuodđomáhttu álgoálbmot dutkama birra.
- lea máhttu dutkanmetoda áššiid birra ja son ádde mo dutkamiin sáhtta fáhtet praktihkalaš, fágalaš ja pedagogalaš beliid oahppodiliin, erenoamážit álgoálbmot oahpahas .
- lea máhttu čadahit bachelorbargu.

GÁLGGAT

Studeanta

- máhtta iešheanalaččat ja ovttas earáiguin plánet, čadahit ja reflekeret oahpaheami fágaid siskkobealde ja fágaid rastá, mas vuolggasadjin leat sámi árbevirolaš máhttu ja dutkan- ja vásáhusvuodđosaš máhttu.
- máhtta kritihkalaččat reflekeret, árvvoštallat ja geavahit heivvolaš dutkanbohtosiid ja ieš čadahit systemáhtalaš ovddidanbargguid.

OPPALAŠ GELBBOLAŠVUOHTA

Studeanta

- digaštallá dála dili sámi skuvllas eamiálbmogiid pedagogalaš vuolggasajiin dieđateorehtalaš vuodđoipmárdusa vuodul.
- bastá kritihkalaččat reflekteeret ja geavahit dutkanetihkalaš vuodđudusa.

Gáibádusat beassat eksámenii

Studeanta vällje fáttá, hábme ja čilge iežas dutkamuša relevánta gažaldagaid ektui. Bagadalli dohkkeha fáttá ja bagadallá studeantta barggadettiin. Studeanta ráhkada plána mas vällje bargovugiid ja mas čájeha fágalaš ovdáneami.

Eksámen

Bachelorbargu lea oktagaslaš eksámen. Bargoviidodat lea birrasiid 20-25 siiddu čálus. Čálus galgá sámegillii. Bustávva sturrodat 12 ja 1 1/2 linjjáid gaskkas. Njálmmálaš eksámen bachelorbargu vuodul.

Okta árvosátni addojuvvo guovtti eksámena vuodul ECTS vuogádaga mielde, mas A lea buoremus árvosátni ja E lea vuolimus ceavzinárvosátni. Son gii oažžu árvosáni F (ii leat ceavzán) eksámenis, sáhtta geardut eksámena Sámi allaskuvlla dábálaš njuolggadusaid mielde. Muđui čujuhuvvo Sámi allaskuvlla árvvoštallan- ja eksámennjuolggadusaide.

Lohkanmearri

Galgá leat 300- 400 siiddu, ja galgá leat relevánta bachelorbargu fáddái. Studeanta vällje ieš lohkanmeari maid bagadalli dohkkeha.

MIELDDUS – OVDAMEARKKAT LOHKANMEARRÁI

VUOSTTAŠ JAGI OVDAMEARKKAT (SULLII 800 SIIDDU, LOHKANMEARRI MUDDEJUVVO OVTTAS STUDEANTTAIGUIN)

Aikio, Aimo (2000). *Olbmo ovdáneapmi*. Kárášjohka: Davvi Girji. (273 s.)

Balto, Asta (1997). *Sámi mánáidbajásgeassin nuppástuvvá*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. (163 s.)

Bergkastet, I., L. Dahl og K.A. Hansen (2009): *Elevenes læringsmiljø – lærernes muligheter*. En praktisk håndbok i relasjonsorientert klasseledelse. Oslo: Universitetsforlaget.

Dahje

KAUPPILA, R. 2006. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ja

InnoSchool - välittävä koulu. *Oppimisen verkostot, ympäristöt ja pedagogiikka*. Verkkoversio:

http://innoschool.tkk.fi/ramet/InnoSchool_kirja.pdf

Engh, Dobson, Høihilder (2007) *Vurdering for læring*. Kristiansand: Høyskoleforlaget 130 s.

Dahje

Atjonen, P. (2007). *Hyvä, paha arviointi*. Tammi.

Erke, Reidar ja Høgmo, Asle (doaim.) (1995). *Identitehta ja eallin*. Guovdageaidnu: Sámi oahpahusraddi. (Das vällje studeanta heivvolaš artihkkaliid ovttas fágaoahpaheaddjin)

Hirvonen, Vuokko (2003). *Mo sámáidahttit skuvlla?: sámi oahpaheddjiid oainnut ja sámi skuvlla ollašuhttin: reformma 97 evalueren*. Sámi allaskuvla, Norgga dutkanráđđi, Kárášjohka: Čálliid Lágádus. (Das vállje studeanta heivvolaš osiid ovttas fágaoahpaheaddjin)

Imsen, G. (2009) *Lærerens verden: innføring i generell didaktikk*. Oslo: Universitetsforlaget Kap. 2, 7, 8, 9, 10, 13 og 15 (210 s.)

dahje

Lyngsnes, K. & Rismark, M. (2007): *Didaktisk arbeid*. Gyldendal Akademisk 180 s.

dahje

Uusikylä, K. & Atjonen, P. 2000. *Didaktiikan perusteet*. Helsinki: WSOY. (216 s.)

dahje

Kansanen, P. (2004). *Opetuksen käsitemaailma*. PS-kustannus.

Keskitalo, Pigga & Määttä, Kaarina. (2011). *Sámi pedagogihka iešvuodat / Saamelaispedagogiikan perusteet / The Basics of Sámi Pedagogy / Grunderna i samisk pedagogik / Основы саамской недк*. Lapland University Press / Lapin yliopistokustannus. (149 s.)

Keskitalo, Pigga & Määttä Kaarina (2012). (doaim.) *Ulbmilin Sámi pedagogihka ollašuhttin*. Rovaniemi: Lapland University Press.

Ohnstad, F. O., (2009): *Profesjonsetikk i skolen - Læreres etiske ansvar*. Høyskoleforlaget s.9-158 (150 s.)

dahje

Tirri, K. 1999. *Opettajan ammattietiikka*. Helsinki: WSOY. (215 s.) (Das vállje studeanta heivvolaš artihkkaliid ovttas fágaoahpaheaddjin)

Sámi dieđalaš áigečála 1-2, 2009. Guovdageaidnu-Romsa: Sámi allaskuvla/Romssa universitehta sámi dutkamiid guovddaš. (Das vállje studeanta heivvolaš artihkkaliid ovttas fágaoahpaheaddjin) <http://site.uit.no/aigecala/almmuheamit/>

Øzerk, K. & Juuso, R. 1999. *Pedagogalaš jurddagirji guovttegielalaš mánáidgárddiide*. Käännös B. A. Bals. Guovdageaidnu: Sámi oahpahusráđđi. (72 s.)

NUPPI JAGI OVDAMEARKKAT (SULLII 800 SIIDDU, LOHKANMEARRI MUDDIUVVO OVTTAS STUDEANTAIGUIN)

Aikio, Aimo (2010). *Olmmošhan gal birge: áššit mat ovddidit birgema*. Kárášjohka: Čálliidlagádus. (183 s.)

Aikio-Puoskari, Ulla (2005). *Sámeoahpahusa sadi golmma Davviriikka vuodđoskuvlavuogadagas*. Gáldu čála nr 2/2005, doaimm. Magne Ove Varsi. Guovdageaidnu: Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuodaguovddáš. (32 s.)

Balto, Asta Mitkijá (2008). *Sámi oahpaheaddjit sirdet árbevirolaš kultuvrra boahhtevaš buolvvaide*. Dekoloniserema akšuvdnadutkamuš Ruoŧa beale Sámis. *Dieđut*, 4/2008. Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla. (125 s.)

Damsgaard, Hilde Larsen (2010): *Den profesjonelle lærer – Profesjonalitetens mange ansikter*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag.

dahje

Ohnstad, Frøydis Oma (2010): *Profesjonsetikk i skolen – Lærerens etiske ansvar*. Høyskoleforlaget.

dahje

Niemi, Hannele – Sarras, Riitta (doaim.) (2007): *Erilaisuuden valot ja varjot eettinen kasvatus koulussa*. Helsinki. Otava. (vällje 30 s.) ja Opettajan ammattietiikka. Helsinki: Opetusalan Ammattijärjestö.

http://extra.oaj.fi/portal/page?_pageid=515,447755&_dad=portal&_schema=PORTAL (10 s.)

Hauge, An Magritt (2004) : "Den felleskulturelle skolen" Oslo: Universitetsforlaget

dahje

Kaikkonen, P. 2004. *Vierauden keskellä. Vierauden, monikulttuurisuuden ja kulttuurienvälisen kasvatuksen aineksia*. Jyväskylän yliopistopaino.

dahje

Laine, Marja (toim.) *Kulttuuri-identiteetti ja kasvatus. Kulttuuriperintökasvatus kotoutumisen tukena*. (2014) Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seuran julkaisuja 8. Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura. http://kulttuuriperintokasvatus-fi-bin.directo.fi/@Bin/e6beb2c88d8545abc1f9c9249eda8789/1403165307/application/pdf/225130/Kulttuuri-identiteetti_ja_kasvatus.pdf

[http://kulttuuriperintokasvatus-fi-](http://kulttuuriperintokasvatus-fi-bin.directo.fi/@Bin/e6beb2c88d8545abc1f9c9249eda8789/1403165307/application/pdf/225130/Kulttuuri-identiteetti_ja_kasvatus.pdf)

[bin.directo.fi/@Bin/e6beb2c88d8545abc1f9c9249eda8789/1403165307/application/pdf/225130/Kulttuuri-identiteetti_ja_kasvatus.pdf](http://kulttuuriperintokasvatus-fi-bin.directo.fi/@Bin/e6beb2c88d8545abc1f9c9249eda8789/1403165307/application/pdf/225130/Kulttuuri-identiteetti_ja_kasvatus.pdf)

Hirvonen, Vuokko (2002): Sámegiela ja sámi girjjálašvuoda oahpahusa ja oahppama hástalusain - odđa pedagogalaš oainnuid váikkuhus oahpaheapmái ja oahppamii. Girjjis: Ijäs, Johanna (doaim.): *Hástalusat*. Sámi dieđalaš áigečála 1/2002. Sámi allaskuvla. Sámi instituhtta. Romssa universitehta Sámi dutkamiid guovddáš. s. 120-129. (9 s.)

<http://site.uit.no/aigecala/almmuheamit/>

Hirvonen, Vuokko (2009) Sámi jurddašeapmi ja oahppanvugiid fievrrideapmi oahpahussii ja dutkamii. Girjjis: Jan Henry Keskitalo, Kristine Nystad ja Torunn Pettersen (doaim.) *Sámi oahpahus sámi dutkan sámi ásahus*. *Sámi allaskuvla 20 jagi*, s. 47-51. Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla. (6 s.)

Keskitalo Pigga, Määttä Kaarina & Uusiautti Satu. 2012. Re-thinking Sámi education Linguistics, Culture & Education, Vol 1, No 1 (2012), 12-41.

<http://scik.org/index.php/lce/article/view/367/131>

Kuokkanen, Rauna (2008). Sámenissonat, "árbevierru" ja veahkaválddi hámit. Girjjis: Jelena Porsanger (váldodoaim.), Outi Kilpimaa ja Nils Oskal (doaim.). *Sámi dieđalaš áigečála*, 1/2008, s. 28-50. (22 s.) <http://site.uit.no/aigecala/almmuheamit/>

Lauhamaa, Pigga (2003): Oahpaheamis oahppamii – Sámi skuvlla oahppama organiserema guorahallan bargovugiid vuodul. Girjjis: Hirvonen, Vuokko: *Sámi skuvla plánain ja praktihkas – Mo dustet O97S hástalusaid? – Reforpma 97 evalueren*, s. 36-53. Kárášjohka: Čálliid lágádus. (18 s.)

Sarivaara, E. K. 2010. *Máttuid giela gáhtten: Stáhtusmeahtun sápmelaččaid sámegiela ealáskahttin Suoma bealde Sámis*. Sámi dieđalaš áigečála 1/2010: 51–69.

<http://site.uit.no/aigecala/almmuheamit/>

Øzerk, Kamil (2009) Ii oidnosis, ii ge mielas - muhtin sápmái guoski bohtosat skuvlaodastusa Máhttolokten evalueremis, s. 135-142. Girjjis: Jan Henry Keskitalo, Kristine Nystad ja Torunn Pettersen (doaim.) *Sámi oahpahus sámi dutkan sámi ásahus*. *Sámi allaskuvla 20 jagi*. Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla. (8 s.)

Lágat, mearrádušat soahpamušat ja oahppoplánat mat gusket vuodđoskuvllaide

NORGGAS:

Oahpahusa prinsihpat-Sámi (2007): Styringsdokumenter for Kunnskapsløftet - samisk Utdanningsdirektoratet. 4.1.2011: <http://www.udir.no/Artikler/Lareplaner/Samisk/Prinsipper-for-opplaringen---samisk/>. (7 s.)

Råd og ressurser - Materiell for helhetlig arbeid med læringsmiljøet (2009). Utdanningsdirektoratet. 4.1.2011. <http://www.udir.no/Store-dokumenter-i-html/Helhetlig-materiell-for-bedre-laringsmiljo/Post.aspx?extendedMenu=false&pageNumber=17>. s. 17-23. (7 s.)

Vuodđoskuvlla joatkkaoahpahusa rávisolbmuid oahpahusa oahppoplánat – Oahppoplánat – Oppalaš oassi. (1997). Oslo. Gonagaslaš girko-, ja oahpahus ja dutkandepartementa. Utdanningsdirektoratet. 4.1.2011. http://www.udir.no/templates/udir/TM_Artikkel.aspx?id=533.

Gonogaslaš girko-, oahpahus- ja dutkandepartemeanta (1997). *10-jagi vuodđoskuvlla sámi oahppoplánat*.

Máhttodepartementa, Sámediggi ja Oahpahusdirektoráhtta (2008). *Máhttolokten Sámi oahppoplánabuvttus*. Oslo: Oahpahusdirektoráhtta.

RUOTAS:

Skollag

Skollag (2010:800). Utbildningsdepartementet SFS nr: 2010:800.

<http://www.skolverket.se/sb/d/3885/a/20582#paragraphAnchor0>

Läroplan

Läroplan för sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall.

<http://www.skolverket.se/sb/d/4166/a/23892>

Kursplaner och kunskapskrav

Kursplan i samiska

http://www.skolverket.se/content/1/c6/02/38/92/Kursplan_samiska.pdf

Kunskapskrav till kursplanen i samiska

http://www.skolverket.se/content/1/c6/02/38/92/Samiska_kunskapskrav.pdf

Grundskolans kursplaner och kunskapskrav

<http://www.skolverket.se/sb/d/4166/a/23894>

Suomas:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004

http://www.oph.fi/download/139848_pops_web.pdf

Es- ja perusopetuksen lainsäädäntö

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/lainsaadanto/perusopetus

Tietoa perusopetuksesta

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/perusopetus

Perusopetuslaki

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

GOALMMÁT JAGI OVDAMEARKKAT (SULLII 800 SIIDDU, LOHKANMEARRI MUDDEIUVVO OVTTAS STUDEANTTAIGUIN)

Aboriginal Pedagogies at the Cultural Interface.

<https://8ways.wikispaces.com/Aboriginal+pedagogy+research+review>

Aikio, Aimo (2009): Oahpponeavvo- ja oahppoplánaohpahuš Sámi allaskuvllas – *Sámi dieđalaš áigečála* 1-2, 2009. Guovdageaidnu-Romsa: Sámi allaskuvla/Romssa universitehta sámi dutkamiid guovddáš. s. 7-23. (16 s.) <http://site.uit.no/aigecala/almmuheamit/>

Aikio-Puoskari, Ulla (2006): *Raporta sámeoahpahušas davviriikkaid vuodđoskuvllain: davviriikkalaš veardádallan oahpahušas vuodđoeavttuid perspektiivvas*. Anár : Sámi parlamentáralaš ráđđi. (126 s.)

Aikio-Puoskari, Ulla (2008). *Sámi servvodaga dutki – dieđalaš vai politihkalaš bargi?* Girjjis: Jelena Porsanger (váldodoaim.), Outi Kilpimaa ja Nils Oskal (doaim.). *Sámi dieđalaš áigečála*, 1/2008, s. 3-13. (11 s.) <http://site.uit.no/aigecala/almmuheamit/>

Banks, J. A. (2006). *Cultural Diversity and Education. Foundations, Curriculum, and Teaching*. (5th Ed.). Boston: Pearson Education, Inc.

Barnhardt, Ray - Angayuqaq Oscar Kawagley(2011) : Sharing Our Pathways – Native Perspectives on Education in Alaska. Fairbanks : Alaska Native Knowledge Network, Center for Cross-CulturalStudies

Cajete, Gregory (2008). *24 Seven orientations for the development of indigenous science education* – Denzin, Norman K. Lincoln, Yvonna S. ja Tuhiwai Smith, Linda (doaimm.)(2008). *Handbook of critical and indigenous methodologies*. Los Angeles, Calif.: Sage. s.487-496 (9 s.)

Darnell, Frank & Hoem, Anton (1996): *Taken to extremes: education in the far North*. Oslo: Scandinavian University Press. (Das vállje studeanta heivvolaš osiid ovttas fágaoahpaheadjin)

Denzin, Norman K. Lincoln, Yvonna S. ja Tuhiwai Smith, Linda (doaim.)(2008). *Handbook of critical and indigenous methodologies*. Los Angeles, Calif.: Sage. (Das vállje studeanta heivvolaš osiid ovttas fágaoahpaheadjin)

Dutkanmetodat Muhtun ovdamearkkat iešguđet duktanmetodain maid Sámi allaskuvlla dutkit leat geavahan iežaset dutkamis. VUO 5-10 2012 - 3. jagi studeanttat - Pedagogihkka ja ohppiidmáhttu
PPO 2013 Skuvla servodagas – fágadidaktihkka Sámi allaskuvla 25.8.14 - metodaseminára

Freire, P. (1972). *Pedagogy of the Oppressed*. London: Penguin Books. (106p)

Hoëm, Anton (2007). *Fra noaidens verden til forskerens. Misjon, kunnskap og modernisering i sameland 1715-2007*. Instituttet for sammenlignende kulturforskning. Oslo: Novus forlag. (Das vállje studeanta heivvolaš osiid ovttas fágaoahpaheadjin)

Hoëm, Anton (2009). Sámi dutkan, s. 53-58. Girjji: Jan Henry Keskitalo, Kristine Nystad ja Torunn Pettersen (doaim.) *Sámi oahpahus sámi dutkan sámi ásahus. Sámi allaskuvla 20 jagi.* Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla. (6 s.)

Hirvonen, Vuokko: *Sámi jurddašeami ja oahppanvugiid sirdin oahpahussii ja dutkamii* – Keskitalo, Jan Henry – Kristine Nystad – Torunn Pettersen (doaimm.) *Sámi oahpahus sámi dutkan sámi ásahus. Sámi allaskuvla 20 jagi.* Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla. S. S 47-52 (5 s.)

Jannok Nutti, Ylva (2010). *Ripsteg mot samisk spetskunskap i matematik- Lärares perspektiv på transformeringsaktiviteter i samisk förskola och sameskola*, s. 59-196. Luleå tekniska universitet, Institutionen för pedagogik och lärande. (138 s.)

Kuokkanen, Rauna (2009). *Boaris dego eana: eamiálbmogiid diehtu, filosofijjat ja dutkan.* Karasjok: ČállidLágádus. (255 s.)

Lauhamaa, Pigga (2009). Sámi vuolggasaji nannen oahpahusas – rituálat guovddažis. Girjji: Jelena Porsanger (váldodoaim.), Outi Kilpimaa ja Nils Oskal (doaim.). *Sámi diedđalaš áigečála* 1-2, 2009, s.76-89. Guovdageaidnu-Romsa: Sámi allaskuvla/Romssa universitehta sámi dutkamiid guovddaš. (s. 14) <http://site.uit.no/aigecala/almmuheamit/>

Lipka, Jerry & Mohatt, Gerald V. (1998): *Transforming the culture of schools: Yup'ik Eskimo examples.* Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Inc. (Das vállje studeanta heivvolaš osiid ovtas fágaoahpaheaddjin)

Lund, Svein, Boine, Elfrid, Johansen, Siri Broch ja Rasmussen, Siv (doaim.) (2005, 2007, 2009, 2010). *Sámi skuvlahistorjá 1-4.* Kárášjohka: Davvi Girji. (Das vállje studeanta heivvolaš čállagiid sámegiell teavsttas ovtas fágaoahpaheaddjin.)

Nutti, Ylva Jannok (2010). *Ripsteg mot samisk spetskunskap i matematik-Lärares perspektiv på transformeringsaktiviteter i samisk förskola och sameskola*, s. 59-196. Luleå tekniska universitet, Institutionen för pedagogik och lärande. (138 s.)

Porsanger, Jelena (doaim.) (2006) *Sáme- ja álgoálbmotdutkan etihkka.* Seminára raporta. Sami intituhkka raporta 1/2008. (Das vállje studeanta heivvolaš osiid ovtas fágaoahpaheaddjin)

Sarivaara Erika, Määttä, Kaarina & Uusiautti, Satu. (2013). Sensitivity in indigenous identity research. *European Social Sciences Research Journal*, 1(2), 145-157. http://www.marynsam.co.uk/uploads/1/4/0/7/14075053/full_text_-_sensitivity_in_indigenous_identity_research.pdf

Smith, Graham (2013): Logaldallan Sámi allaskuvlla oahppojagi rahpandoaluin 21.8.2013

Tuhiwai Smith, Linda (2012): *Twenty-five Indigenous Project – Decolonizing methodologies: research and indigenous peoples.* London: Zed Books. s. 143-164 (22 s.)

Øzerk, Kamil (2011). *Pedagogikkens hvordan, 2, Metodiske ideer for å styrke elevens læringsutbytte.* Oslo: Cappelen Akademiske, 214 s.

dahje

Saloviita, T. 2013. Luokka haltuun! Parhaat keinot toimivaan opetukseen. Jyväskylä: PS-Kustannus

Postholm, M.B., & Jacobsen, D.I. (2011). *Læreren med forskerblick. En innføringsbok i vitenskapelig metode for lærerstudenter.* Kristiansand: Høyskoleforlaget.

dahje

Kansanen, P. & Uusikylä, K. 2004. *Opetuksen tutkimuksen monet menetelmät*. Juva: PS-Kustannus.

Oasseovttadagaid bargogáibádusat, oasseeksámeniid hámit ja deattut loahpalaš árvosánis:				
Oasseovttadat ja oahppočuoggát	Bargogáibádus beassat oasseeksámenii	Oasseeksámena hápmi ja árvvoštallanvuogit	Oasse-ovttadagaid deaddu	
POM 103, 15 oč	<ul style="list-style-type: none"> - čoavdán addojuvvon didaktihkalaš plánenbarggu ja njálmmálaččat čilgen ja digaštallan iežas čovdosa studeantaseminár as dahje čađahan sullasaš barggu. - čállán essaia mearriduvvon fáttás. - oasálastán aktiivvalaččat oahpahas (sosiálalaččat, fágalaččat ja olmmošlaččat). 	30 minuhtasaš njálmmálaš eksámen prošeaktabarggu ja lohkanmeari vuodul. Oasseeksámen árvvoštallojuvvo ECTS vuogádaga mielde.	12,5 %	Oasse-ovttadagaid árvosánit oktiibuot deaddá 50% loahpalaš árvosánis.
POM 104, 15 oč	<p>Oahpus gálgá studeanta leat čađahan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čoavdán addojuvvon bargguid ja njálmmálaččat čilgen ja digaštallan iežas čovdosiid studeantaseminár as dahje čađahan sullasaš barggu. - dohkkehuvvon prošeaktabarggu okto dahje unnit jovkkožis dahje sullasaš barggu. Oassái bargui galgá válljet vuogas ja heivvolaš lohkanmeari ja ovdanbuktit dan. - Oasálastán aktiivvalaččat oahpahas (sosiálalaččat, 	30 minuhtasaš njálmmálaš eksámen prošeaktabarggu ja lohkanmeari vuodul. Oasseeksámen árvvoštallojuvvo ECTS vuogádaga mielde.	12,5 %	

	fágalaččat ja olmmošlaččat).			
POM 203, 15 oč	<p>Studeanta galgá leat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ráhkadan oahpponeavvu mii ovdánahtta eamiálbmogiid dieđu ja máhtu. Vejolašvuodaid mielde oahpponeavvu maddái čadahuvo hárhallamis ja nu geahččaluvvo skuvlla árgabeaivvis. - oassálastán ja bidjan ovdan iežas oahpponeavvu ja refleksuvnnaid studeantasemináras ja kommenteren earáid oahpponeavvobarggu fágalaččat. - dievasmáhtán ja ožžon dohkkehuvvot eará addojuvvon fágabargguid - oasálastán aktiivvalaččat sihke neahttaoahpahas (bargguin maid oahpaheadji juohká), bagadallamis ja oahpahas deaivvademiin (sosiálalaččat, fágalaččat ja olmmošlaččat), 	<p>Studeantta čállá 5-6 siidosaš fágačállosa mas studeanta čilge, ákkastallá ja reflektere iežas didaktihkalaš válljemiid oahppanresursa ja movt lea váldán vuhtii eamiálbmot pedagogalaš jurddašeami. 5 beaivvi ruovttueksámen</p>	12,5 %	
POM 202, 15 o	<p>Studeanta vállje fáttá, hábme ja čilge iežas dutkamuša relevánta gažaldagaid ektui. Bagadalli dohkkeha fáttá ja bagadallá studeantta barggadettiin. Studeanta ráhkada plána mas vállje bargovugiid ja mas čájeha fágalaš ovdáneami.</p>	<p>Bachelorbargu lea oktagaslaš eksámen. Bargoviidodat lea birrasiid 20-25 siiddu čálus. Čálus galgá sámegillii. Bustávva sturrodat 12 ja 1 1/2 linjjáid gaskkas. Njálmmálaš eksámen bachelorbarggu vuodul.</p>	12,5 %	